

Dizajn mini kolekcije obuće i modnih dodataka

Design of a mini collection of shoes and fashion accessories

Stručni rad / Professional paper

Mia Makšan¹; Sanja Prahić² & Suzana Kutnjak-Mravlinčić^{3,*}

¹ Technical School Varaždin, Ul. Božene Plazzeriano 4, 42000, Varaždin, Croatia

² Shoe factory Midal d.o.o., Kučanska ul. 12, 42000, Varaždin, Croatia

³ University of Zagreb Faculty of Textile Technology, Study in Varaždin, Hallerova aleja 6a, 42 000, Varaždin, Croatia

*suzana.kutnjak-mravlincic@tff.unizg.hr

Sažetak

U radu je sažeto prikazan proces dizajniranja, od ideje do realizacije, autorske mini kolekcije obuće i modnih dodataka inspiriranih umjetničkim pokretom suprematizam. U samom procesu dizajniranja posebna pozornost bila je upućena ka osmišljavanju idejnih rješenja iz više sastavnih dijelova s ciljem manjeg utroška materijala i mogućnosti primjene „upcycling“ metode, odnosno kreativne upotrebe proizvodnih ostataka kože u realizaciji modela. Eksperimentalni dio rada opisuje razvoj prototipa ženskih tenisica, gležnjača i ruksaka od idejnih rješenja, projektnih crteža, odabira materijala za izradu, do konstrukcije modela te izrade šablona. Primjenom digitalnih alata izrađeni su realistični prikazi budućih modela temeljem kojih su odabrani najatraktivniji i najprikladniji za izradu prototipa. U rezultatima rada prikazana je autorska mini kolekcija ženskih gležnjača, tenisica i ruksaka, s primarnim naglaskom na dizajn, funkcionalnost i kvalitetu te mogućnost dužeg vijeka trajanja i primjene u skladu sa smjernicama održive mode.

Ključne riječi: dizajn obuće; održiva moda; upcycling; modni dodaci; razvoj modela

Abstract

The article summarizes the design process from the idea to the realization of the author's mini collection of shoes and fashion accessories inspired by the Suprematism art movement. During the design process, the focus was on creating conceptual solutions from several components in order to reduce the consumption of materials and the possibility of applying the "upcycling" method, i.e. the creative use of leather production scraps in the realization of the model. The experimental part of the work describes the development of prototypes of women's sneakers, boots and backpacks from conceptual solutions, project drawings and the selection of materials for production to model making and the production of templates. Through the use of digital tools, realistic representations of the future models were created. From all these models, the most attractive and suitable for the production of prototypes were selected. As a result, the author's mini-collection of boots, sneakers and backpacks is presented, focusing on design, functionality and quality, as well as the possibility of a longer product life and use according to the guidelines of sustainable fashion.

Keywords: shoe design; sustainable fashion; upcycling; fashion accessories; model development

1. Uvod

Obuća i modni dodaci sastavni su dio odjevne kombinacije te kao funkcionalni i estetski dodatak upotpunjavaju i karakteriziraju pojedini modni izražaj, stil ili outfit. Obuća se razlikuje ovisno o tipu, namjeni, kroju, načinu izrade/proizvodnje ili materijalima iz kojih je načinjena. Cipele, čizme, gležnjače, sandale, natikače, cipele s visokom potpeticom (štikle), tenisice samo su neki primjeri osnovnih tipova obuće [1]. Tenisice, nekada isključivo sportska obuća, prerasle su svoju primarnu funkciju i postale svojevrsni kulturni simbol našeg vremena [2]. Uz ležerne i neformalne prigode, u posljednjem desetljeću društveno su prihvatljive i u formalnim (elegantnim) prilikama [3]. Modni dodaci (e. accessoires) uključuju široku skupinu predmeta koji čine sastavni dio odijevanja kao npr. cipele, pokrivala za glavu, rukavice, šalovi, pojasevi, čarape te proizvode određenih namjena; torbe, ruksaci, naočale, kišobrani, nakit i drugo kojima se nadopunjuje konačan izgled ili stil korisnika (e. styling) [4]. Mini kolekcija modnih dodataka predstavljena u ovom radu inspirirana je umjetničkim

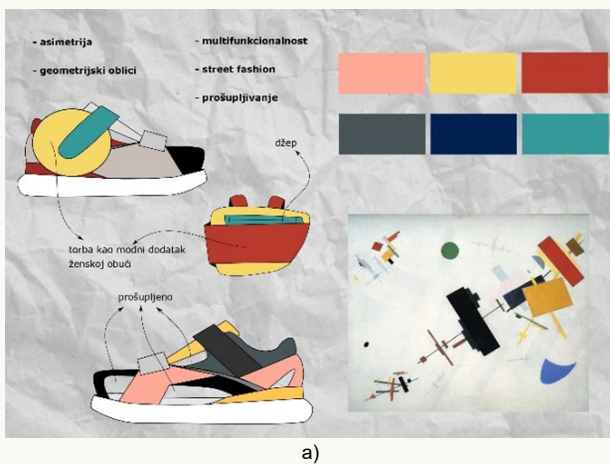
smjerom suprematizam, odnosno djelima Kazimira Maljeviča. Zbog trenutačne popularnosti i zastupljenosti na tržištu za realizaciju prototipova obuće i modnih dodataka odabrane su tenisice, gležnjače i ruksaci uz primjenu „upcycling“ metode u skladu s konceptima održivog razvoja tj. smjernicama održive mode. Suvremena ili brza moda i neodrživa proizvodnja tekstila, odjeće i obuće dovela je modnu industriju na vrh liste najvećih zagađivača okoliša, od nabave i prerađivanja sirovina, kroz proizvodnju, distribuciju, upotrebu i konačno odlaganje [5]. Zbog nepovratnih šteta okolišu; velikih količina štetnih plinova, kemikalija, otpadnih voda te otpada općenito, održivost u modi prepoznata je kao važno pitanje sa sve većom potražnjom za ekološki održivim proizvodima. Jedan od načina stvaranja održive ili „spore“ mode (e. slow fashion) je „upcycling“ metoda. Termin „upcycling“ uveden je kao bolje rješenje od recikliranja, a podrazumijeva kreativne transformacije; proizvodnih viškova kao npr. kože, tekstila i drugih materijala ili prenamjenu odbačenih ili istrošenih odjevnih predmeta s primarnim ciljem smanjenja otpada [6].

2. Eksperimentalni dio

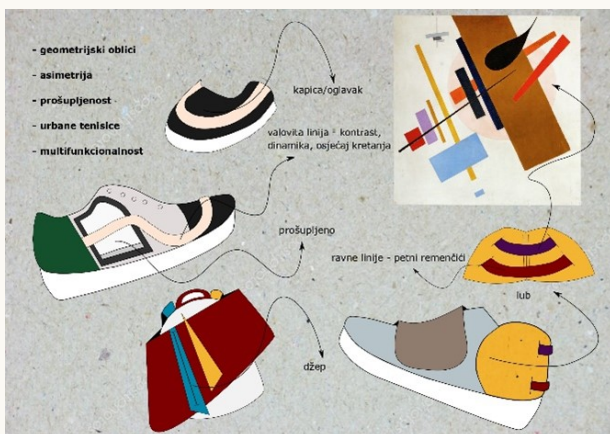
U eksperimentalnom dijelu rada prikazan je i vizualno dokumentiran postupak dizajniranja obuće i modnih dodataka od koncept dizajna, izrade i razrade idejnih rješenja do razvoja prototipa ženske gležnjače i tenisice te dva modela ruksaka uključujući konstrukciju i modeliranje, izbor materijala te izradu šablona.

2.1. Koncept dizajn

Razvoj modela započinje procesom prikupljanja ideja koje se objedinjuju u vidu koncept dizajna. Koncept dizajn je početna slika ili nacrt promišljanja dizajna budućeg proizvoda, a primjenjuje se u svim granama produkt dizajna ili umjetničkog stvaralaštva [7]. Prikazuje idejno promišljanje vizualnih i funkcionalnih segmenta budućeg proizvoda temeljem odabrane inspiracije. Osmišljavanje koncept dizajna ove kolekcije inspirirano je asimetričnim kompozicijama Kazimira Maljevića; Supremus br. 56 i Suprematizam iz 1916. god. (slika 1). Geometrijski oblici, pravilni i nepravilni, ravne i zakrivljene linije te kontrastne i jarke boje bili su poticaj za detalje kako dekorativne tako i funkcionalne u dizajniranju kolekcije obuće i modnih dodataka.

a)

b)

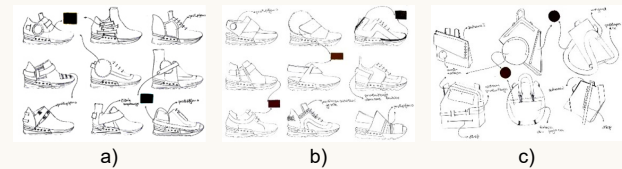
Slika 1. Koncept dizajn inspiriran djelom K. Maljevića: a) Supremus br. 56 i b) Suprematizam 1916. [8]

Prikazani radovi izrađeni su u računalnom vektorskom programu Inkscape koji omogućuje brže vrijeme izrade, jednostavne i brze korekcije te zorne vizualne prezentacije.

2.2. Idejna rješenja kolekcije modnih dodataka

Kreativnom igrom uglatih i oblikih oblika, ravnim i zakrivljenim linijama, izmjenom pravilnog i nepravilnog ritma izrađene su početne skice različitih tipova ženske obuće od gležnjača, cipela, tenisica do sandala

prikazanih na slici 2a i 2b. Osnovna nit vodilja u osmišljavanju torbi bila je kombinacija ravnih i zakrivljenih linija, te pravilnih geometrijskih oblika i asimetrična kompozicija. Zbog svoje trenutačne popularnosti i prisutnosti u svim modnim stilovima dizajnirani su multifunkcionalni ruksaci prikazani na slici 2c. Motiv kruga pojavljuje se kao dekorativni ili funkcionalni detalj kompozicije ili kao osnovni oblik ruksaka uz uglate i pravilne forme, najčešće trapezoidnih oblika.

Slika 2. Idejne skice kolekcije obuće i ruksaka: a i b, različiti tipovi obuće i c, ruksaci [8]

Prošupljivanjem pojedinih krojnih dijelova te provlačenjem remeničića i trakica, na različitim krojnim dijelovima gornjišta, željela se postići dinamičnost karakteristična za odabrani poticaj. Također se nastojalo kombinirati krojne dijelove i aplikacije manjih veličina i dimenzija s ciljem realizacije modela „upcycling“ metodom. Slika 3 prikazuje idejna rješenja različitih tipova ženske obuće.

Slika 3. Idejna rješenja različitih tipova ženske obuće [8]

2.3. Razrada mini kolekcije ženske obuće i ruksaka

Kako bi se cijela kolekcija učinila što atraktivnija i cjelovita planirana je realizacija prototipa tenisice i gležnjače te multifunkcionalnih ruksaka usklađenih s dizajnom pripadajućeg prototipa obuće tako da čini komplet. Odabran je tradicionalni i još uvijek najcjenjeniji materijal u obućarstvu i galanteriji - koža. Uzorci koža različitih po boji, teksturi i vrsti, za prototip tenisice i ruksaka br. 1 prikazani su na slici 4a, a za prototip gležnjače i ruksaka br. 2 na slici 4b.

Slika 4. Uzorci koža: a) za tenisicu i ruksak br. 1 i b) za gležnjaču i ruksak br. 2 [8]

Temeljem odabranih materijala razrađene su moguće kombinacije boja materijala na različitim krojnim dijelovima. S obzirom da je kombinirano sedam materijala različitih po boji i tekstu, prikazane su samo neke od mogućih kombinacija (slike 5 i 6). Atraktivnost gležnjača naglašena je dominantnim žutim krugom na vanjskom dijelu sarice. Kako bi se zadržala asimetrija prisutna na krojnim dijelovima kapice i na lubnom je dijelu kreiran asimetričan dekorativni umetak različitim kombinacija boja na lijevoj i desnoj gležnjači (slika 5b). Na prototipu tenisice asimetrija je dodatno naglašena različitim razmještajem kombinacija materijala na krojnim dijelovima lijeve i desne tenisice (slika 5a).

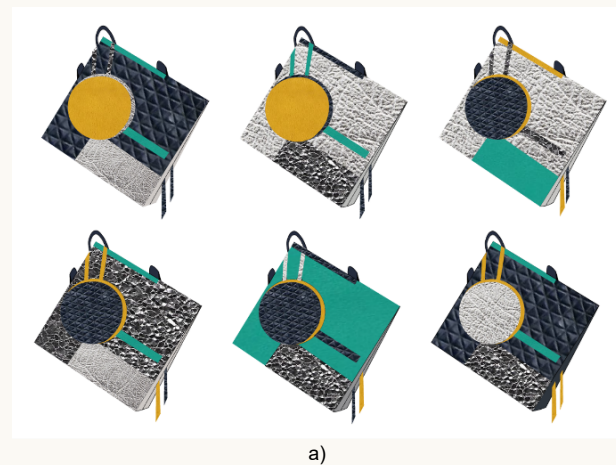

a)

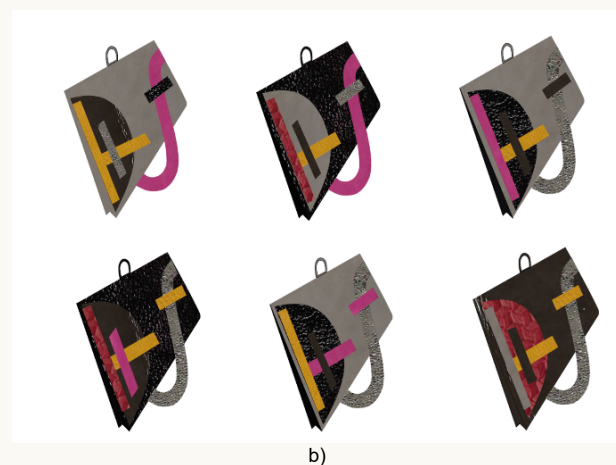

b)

Slika 5. Razrada po boji odabranih idejnih rješenja obuće: a. tenisice i b. gležnjače [8]

a)

b)

Slika 6. Razrada po boji odabranih idejnih rješenja ruksaka: a. ruksak br. 1 i b. ruksak br. 2 [8]

2.4. Konstrukcija i modeliranje mini kolekcije modnih dodataka

Nakon izabranih rješenja za realizaciju planirane mini kolekcije modnih

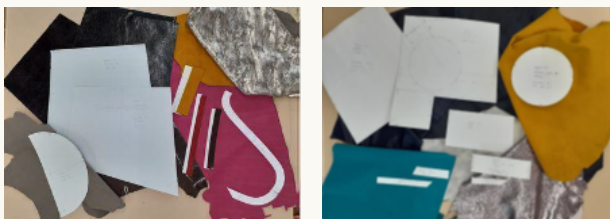
dodataka odabire se kalup s pripadajućim potplatom za prototipove obuće. Potplat je važan sastavni dio obuće te formom, veličinom i bojom značajno utječe na estetski izgled ali i na udobnost obuće. Za prototip gležnjače odabran je potplat smeđe boje s detaljima boje bakra i tamno smeđim donjim dijelom, dok je za prototip gležnjače odabran isti model potplata bijele boje sa sivim linearnim detaljima i oker donjim dijelom.

a)

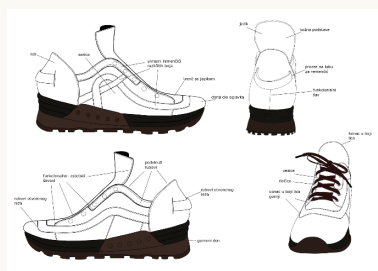
b)

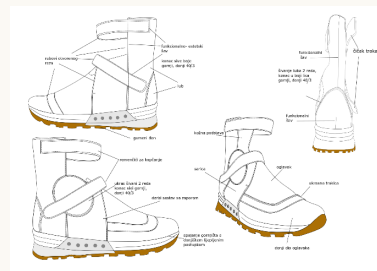
c)

Slika 7. Konstrukcija i modeliranje mini kolekcije modnih dodataka: a) obilježavanje kalupa i konstrukcija gležnjače c) šablone s tehnološkim oznakama ženske gležnjače i tenisice i c) izrađene šablone i priprema za krojenje ruksaka br. 1 i 2 [8]

Nakon izrađene konstrukcije slijedi izrada projektnih crteža. Projektni crtež precizan je i jasan tehnički crtež prikazan iz nekoliko pogleda (vanjski i unutarnji profil te prednja i stražnja strana) s detaljno razrađenom i prikazanom idejom, na kojem su definirani krojni dijelovi, pomoćni materijali i načini sastavljanja s dodatnim tehnološkim informacijama. Predstavlja osnovnu komunikaciju cijelog tima tijekom pripreme i izrade prototipa. Na slici 8a prikazan je projektni crtež prototipa tenisice, a na slici 8b ženske gležnjače.

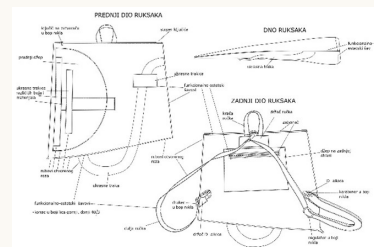
a)

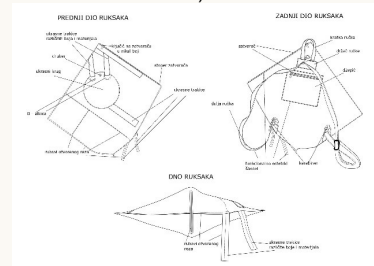
b)

Slika 8. Projektni crteži prototipa ženske obuće: a, tenisice i b, gležnjače [8]

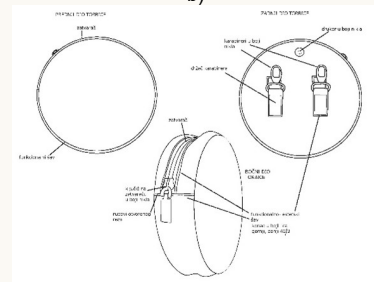
Projektni crteži ruksaka prikazani su na slici 9. Za realizaciju multifunkcionalnog ruksaka br. 2 dodatno je osmišljen i remen (slika 9d) s mogućnošću dodavanja male okrugle torbice koja se može odvojiti s ruksaka te koristiti kao samostalni modni dodatak što je prikazano na slici 9c.

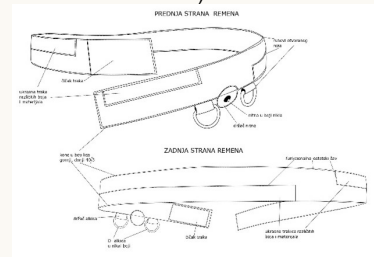
a)

b)

c)

d)

Slika 9. Projektni crteži prototipa ruksaka: a) ruksak br. 1 b) ruksak br. 2 c) male okrugla torbica s mogućnošću odvajanja i d) remen s metalnim alkama za umetanje male torbice [8]

3. Rezultati rada

Nakon procesa razvoja mini kolekcije modnih dodataka slijedi izrada po industrijskim fazama unutar krojarne, šivaone, montaže i završne dorade. Realizirani prototipovi tenisica, gležnjača i ruksaka prikazani su na slici 10.

4. Zaključak

Realizirana funkcionalna mini kolekcija ženske obuće i modnih dodataka atraktivnog je dizajna, sačinjena od četiri prototipova izrađenih u okvirima industrijske proizvodnje prema svim fazama i postupcima od početnog koncepta dizajna i cjelokupnog razvoja do završne izrade. S obzirom na primjenu „upcycling“ metode najveći izazov bio je izbor ostataka kože te njihovo usklađivanje sa zamišljenim segmentima i kombinacijama kontrastnih boja stoga su tijekom izrade pojedini elementi korigirani prema dimenzijama raspoloživih materijala, no postavljeni cilj je postignut, dizajn autorske kolekcije u skladu sa smjernicama održive mode.

Slika 10. Realizirani prototipovi tenisica, gležnjača i ruksaka [8]

Literatura

- [1] Fashionary: Shoe design, A Handbook for Footwear Designers, Fashionary International Ltd 2016, 5-9
- [2] Kutnjak-Mrvlinčić S. et. al.: Tenisica – cipela dvadesetog stoljeća, Zbornik radova Komplementarnost znanosti, tehnologije i dizajna, 10. znanstveno–stručno savjetovanje tekstilna znanost i gospodarstvo, Glogar M. I. (ur.), Sveučilište u Zagrebu Tekstilno – tehnološki fakultet Zagreb 2017, 147-151
- [3] <https://www.fastcompany.com/90637534/how-sneakers-became-a-79-billion-business-and-an-undisputed-cultural-symbol-for-our-times>, Pristupljeno: 2022-12-5
- [4] Donnanno. A.: La tecnica deo modelli accessori moda, Ikon Editrice, Milano 2012, 5-7
- [5] Gardett M.A.; Torres A.L.: Sustainability in Fashion and Textiles Values, Design, Production and Consumption, Taylor & Francis 2013
- [6] <https://www.ncreators.org/upcycling-for-a-better-world>, Pristupljeno: 2022-12-8
- [7] Motawi, W.: How shoes are made: A Behind the Scenes Look at a Real Sneaker Factory, Kindle Edition 2017
- [8] Makšan M.: Oblikovanje kolekcije ženske obuće i modnih dodataka inspiriranih supremantizmom, Završni rad, Sveučilište u Zagrebu Tekstilno-tehnološki fakultet, Studij u Varaždinu, Varaždin 2020

Zahvala

Zahvaljujemo Tvornici obuće MIDAL d.o.o. Varaždin, direktoru dr. sc. Mariu Lešini, dizajnerici-modelarki Sanji Prahic i svim stručnjacima koji su omogućili realizaciju predstavljenih prototipova ženskih tenisica i gležnjača.

Također zahvaljujemo ravnatelju Srednje strukovne škole Varaždin, dipl. ing. Draženu Koščaku koji je omogućio izradu ruksaka u školskoj galanterijskoj radionici i nastavnici bacc. ing. techn. text. Sanji Makšan na stručnoj pomoći.

“Rad je objavljen na 15. znanstveno-stručnom savjetovanju Tekstilna znanost i gospodarstvo - TZG 2023, Zagreb, Hrvatska”